

دید:

$$\left. \begin{array}{l} X \sim Y \\ Z \sim W \\ X \cap Z = Y \cap W = \emptyset \end{array} \right\} \Rightarrow X \cup Z \sim Y \cup W$$

$$\left. \begin{array}{l} X \sim Y \\ Z \sim W \end{array} \right\} \Rightarrow X \times Z \sim Y \times W$$

$$A^B := \{ f \mid \exists t \text{ s.t. } f: A \rightarrow B \}$$

$$X \sim Y \Rightarrow Y \sim X$$

$$X \sim Y \wedge Y \sim Z \Rightarrow X \sim Z$$

$$X \sim X$$

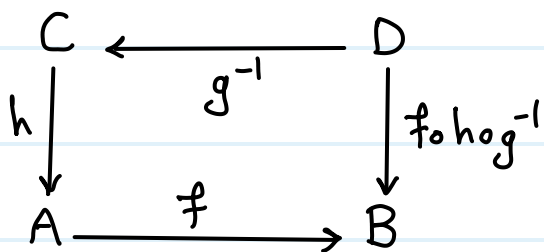
مثال: هرگاه X, Y مجموعه باشند، $f: X \times Y \rightarrow Y \times X$ دوسوی است،
 $(\Delta \times t) \mapsto (t, \Delta)$

$$X \times Y \sim Y \times X \quad \text{پس}$$

قضیه: اگر $f: A \rightarrow B$ ، $g: C \rightarrow D$ دوسوی باشند، آنگاه $\varphi: A^C \rightarrow B^D$ دوسوی است.
 $h \mapsto f \circ h \circ g^{-1}$

بخصوص اگر $X \sim Y$ ، $Z \sim W$ ، آنگاه $X^Z \sim Y^W$.

برهان: چون $g: C \rightarrow D$ دوسوی است پس $g^{-1}: D \rightarrow C$ نیز دوسوی است.
 اگر $h \in A^C$ ، آنگاه $f \circ h \circ g^{-1}: D \rightarrow B$ تابع است و $f \circ h \circ g^{-1} \in B^D$ نمودار زیر
 جابجایی است:

$$\begin{array}{ccc} \varphi: A^C & \longrightarrow & B^D \\ k_1 & \longmapsto & f \circ k_1 \circ g^{-1} \end{array}$$

خوشتعریف است.

اگر $k_1, k_2 \in A^C$ داریم:

$$\begin{aligned} \varphi(k_1) = \varphi(k_2) &\Rightarrow f \circ k_1 \circ g^{-1} = f \circ k_2 \circ g^{-1} \\ &\Rightarrow f^{-1} \circ f \circ k_1 \circ g^{-1} \circ g = f^{-1} \circ f \circ k_2 \circ g^{-1} \circ g \end{aligned}$$

$f^{-1} \circ f: B \rightarrow A$ دوسوی است پس $f^{-1} \circ f$ تابع است

$$\Rightarrow (f^{-1} \circ f) \circ k_1 \circ (g^{-1} \circ g) = (f^{-1} \circ f) \circ k_2 \circ (g^{-1} \circ g)$$

$$\Rightarrow id_A \circ k_1 \circ id_C = id_A \circ k_2 \circ id_C$$

$$\downarrow f^{-1} \circ f = id_A, \quad g^{-1} \circ g = id_C$$

$$\Rightarrow k_1 = k_2$$

پس $\varphi: A^C \rightarrow B^D$ یک به یک است.

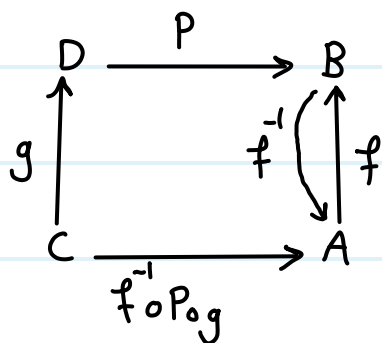
اگر $P \in B^D$ یعنی $P: D \rightarrow B$ تابع است آنگاه با توجه به دوسوی بودن $f: A \rightarrow B$ ، $f^{-1}: B \rightarrow A$

نیز تابع است پس $f^{-1} \circ P \circ g: C \rightarrow A$ تابع است و $f^{-1} \circ P \circ g \in A^C$

$$\varphi(f^{-1} \circ P \circ g) = f \circ (f^{-1} \circ P \circ g) \circ g^{-1} = (f \circ f^{-1}) \circ P \circ (g \circ g^{-1})$$

$$= id_B \circ P \circ id_D = P$$

پس $\varphi: A^C \rightarrow B^D$ پوشان نیز هست، بنابراین دوسوی است.

قضیه: اگر A, B, C مجموعه باشند به قسمی که $B \cap C = \emptyset$ آنگاه $A^{B \cup C} \sim A^B \times A^C$.

برهان: در مجموعه های A, B, C فرض کنید $B \cap C = \emptyset$.

نشان می دهیم $\varphi: A^{B \cup C} \longrightarrow A^B \times A^C$ دو سویی است.

$$f \longmapsto (f|_B, f|_C)$$

برهان: فرض کنید $f, g \in A^{B \cup C}$ و $\varphi(f) = \varphi(g)$ پس $(f|_B, f|_C) = (g|_B, g|_C)$ بنابراین

$$f|_C = g|_C, f|_B = g|_B$$

به ازای هر $x \in B \cup C$ حالت زیر را داریم:

حالت اول: $x \in C$. در این صورت $f(x) = f|_C(x) = g|_C(x) = g(x)$.

حالت دوم: $x \in B$. در این صورت $g(x) = g|_B(x) = f|_B(x) = f(x)$.

بنابراین موارد فوق $g(x) = f(x)$ به ازای هر $x \in B \cup C$ و چون $f, g: B \cup C \rightarrow A$ تابعند

داریم $f = g$ بنابراین $\varphi: A^{B \cup C} \rightarrow A^B \times A^C$ یک به یک است.

فرض کنید $(p, q) \in A^B \times A^C$ پس $p \in A^B$ و $q \in A^C$ یعنی $P: B \rightarrow A$ و $q: C \rightarrow A$ تابعند.

اما $B \cap C = \emptyset$ پس $\forall x \in \underbrace{B \cap C}_{\emptyset} \quad p(x) = q(x)$

در نتیجه $p \vee q: B \cup C \rightarrow \underbrace{A \cup A}_A$ تابع است. یعنی $p \vee q \in A^{B \cup C}$.

$$\varphi(p \vee q) = ((p \vee q)|_B, (p \vee q)|_C) = \star (p, q)$$

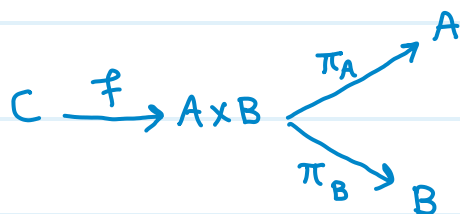
★ $P: B \rightarrow A$ و $(p \vee q)|_B$ تابعند و $\forall x \in B \ (p \vee q)|_B(x) = P(x)$ به طور مشابه
 $(p \vee q)|_C = q$

بنابراین $(p, q) \in \text{Im}(\varphi)$ و در نتیجه $(p, q) \in A^B \times A^C$ (چون φ دلفوا بود)
 $\varphi: A^{B \cup C} \rightarrow A^B \times A^C$ پوشا نیز هست، در نتیجه دوسوی است.

قضیه: اثر A, B, C مجموعه باشند، آنگاه $(A \times B)^C \sim A^C \times B^C$

برهان: $\pi_B: A \times B \rightarrow B, \pi_A: A \times B \rightarrow A$ را در نظر بگیرید:
 $(x, y) \mapsto y \quad (x, y) \mapsto x$

نشان می دهیم: $\varphi: (A \times B)^C \longrightarrow A^C \times B^C$ دو سوی است.
 $f \longmapsto (\pi_A \circ f, \pi_B \circ f)$

اثر $f, g: C \rightarrow A \times B$ چنان باشند که $\varphi(f) = \varphi(g)$ آنگاه داریم:

$$\varphi(f) = \varphi(g) \Rightarrow (\pi_A \circ f, \pi_B \circ f) = (\pi_A \circ g, \pi_B \circ g)$$

$$\Rightarrow \pi_A \circ f = \pi_A \circ g \wedge \pi_B \circ f = \pi_B \circ g$$

$$\Rightarrow \forall x \in C \ (\pi_A(f(x)) = \pi_A(g(x)) \wedge \pi_B(f(x)) = \pi_B(g(x)))$$

$$\Rightarrow \forall x \in C \ (\pi_A(f(x)), \pi_B(f(x))) = (\pi_A(g(x)), \pi_B(g(x)))$$

$$(*) \Rightarrow \forall x \in C \ f(x) = g(x)$$

دلیل (*): به ازای هر $(z, w) \in A \times B$ داریم $z = \pi_A(z, w), w = \pi_B(z, w)$

$$(z, w) = (\pi_A(z, w), \pi_B(z, w))$$
 پس

یعنی به ازای هر $y \in A \times B$ داریم $y = (\pi_A(y), \pi_B(y))$

پس به ازای هر $x \in C$ داریم:

$$f(x) = (\pi_A(f(x)), \pi_B(f(x)))$$

$$g(x) = (\pi_A(g(x)), \pi_B(g(x)))$$

پس یافته ایم، $f(x) = g(x)$ به ازای هر $x \in C$ اما $f, g: C \rightarrow A \times B$ تابع بودند بنا براین $f = g$ و $\varphi: (A \times B)^C \rightarrow A^C \times B^C$ یک به یک است.

حال فرض کنید $(p, q) \in A^C \times B^C$ پس $p: C \rightarrow A$ و $q: C \rightarrow B$ تابعند. تابع $h: C \rightarrow A \times B$ را در نظر بگیرید. به ازای هر $x \in C$ داریم:

$$x \mapsto (p(x), q(x))$$

$$(\pi_A \circ h)(x) = \pi_A(h(x)) = \pi_A(p(x), q(x)) = p(x)$$

پس $\pi_A \circ h = p$ به طور مشابه $\pi_B \circ h = q$.

بنابراین $\varphi(h) = (\pi_A \circ h, \pi_B \circ h) = (p, q)$ و $(p, q) \in \text{Im}(\varphi)$ اما $(p, q) \in A^C \times B^C$ دلخواه بود، بنا براین $\varphi: (A \times B)^C \rightarrow A^C \times B^C$ پوشا نیز هست و در نتیجه دوسوی است.

قضیه: مرتبه A, B, C مجموعه باشند، آنگاه $(A^B)^C \sim A^{B \times C}$

برهان: فرض کنید A, B, C مجموعه باشند، اثر $f \in (A^B)^C$ آنگاه $f: C \rightarrow A^B$ تابع است

پس به ازای هر $c \in C$ ، $f(c) \in A^B$ و $f(c): B \rightarrow A$ تابع است و بنا براین به ازای هر $b \in B$ ،

$$f^*: B \times C \rightarrow A, \quad (f(c))(b) \in A$$

$$(b, c) \mapsto (f(c))(b)$$

نشان می دهیم $\varphi: (A^B)^C \rightarrow A^{B \times C}$ دوسوی است.

$$g \mapsto g^*$$

فرض کنید $g, h \in (A^B)^C$ داریم:

$$\varphi(g) = \varphi(h) \Rightarrow g^* = h^*$$

$$\Rightarrow \forall (b,c) \in B \times C \quad g^*(b,c) = h^*(b,c)$$

$$\Rightarrow \forall c \in C \quad \forall b \in B \quad (g(c))(b) = (h(c))(b)$$

$$\Rightarrow \forall c \in C \quad g(c) = h(c)$$

$$\downarrow$$

تابعند $h(c), g(c): B \rightarrow A$

$$\Rightarrow g = h$$

$$\downarrow$$

تابعند $g, h: C \rightarrow A^B$

$$\varphi: (A^B)^C \rightarrow A^{B \times C}$$

پس

$$, (b,c) \in B \times C \quad k \in A^{B \times C} \text{ پس } k \in B \times C \rightarrow A \text{ تابع است و به ازای هر } (b,c) \in B \times C$$

هرگاه

$$k_c \in A^B \text{ و } k_c: B \rightarrow A \text{ تابع است و } c \in C \text{ به ازای هر } k(b,c) \in A$$

$$z \mapsto k(z,c)$$

$$, \varphi(\lambda) \in A^{B \times C} \quad \lambda \in (A^B)^C \text{ اما } \lambda: C \rightarrow A^B \text{ را در نظر بگیرید، پس}$$

$$x \mapsto k_x$$

تابع

به ازای هر $(b,c) \in B \times C$ داریم:

$$\varphi(\lambda)(b,c) = (\lambda(c))(b) = k_c(b) = k(b,c)$$

$$\varphi: (A^B)^C \rightarrow A^{B \times C} \text{ و } \text{Im}(\varphi) \rightarrow \varphi(\lambda) = k \text{ تابعند پس}$$

پوشا نیز می باشد و در نتیجه دو سوئی است.

مثال: اگر $f: \emptyset \rightarrow A$ تابع باشد، آنگاه $\text{Dom}(f) = \emptyset$ پس $f = \emptyset$. بجاوه به وضوح

$$. A^\emptyset = \{\emptyset\} \text{ پس } \varphi: \emptyset \rightarrow A$$

مثال: بنا بر مثال قبل $\emptyset^\emptyset = \{\emptyset\}$. از $C \neq \emptyset$ و $f: C \rightarrow \emptyset$ تابع باشد، آنگاه $f \subseteq C \times \emptyset = \emptyset$

پس $f = \emptyset$ و در این حالت $C = \text{Dom}(f) = \text{Dom}(\emptyset) = \emptyset$ که تناقض است پس

$$\phi^D = \begin{cases} \{\phi\} & D = \phi \\ \phi & D \neq \phi \end{cases}$$